

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту історії, права та міжнародних відносин

Ю.В. Подрез
Ю.В. Подрез
«14» вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО ПРАВА ЄС

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітньо-професійна програма Право

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією НН інституту історії, права та міжнародних відносин

«14» вересня 2020 р.

Голова *Моцак С.І.* Моцак С.І.,
кандидат педагогічних наук, доцент

Суми – 2020

Розробник:

Шестоपालов Роман Миколайович – кандидат юридичних наук, старший викладач

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства

Протокол № 1 від «01» вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент

О.М. Іваній

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Бакалавр	Обов'язкова
		Рік підготовки:
2-й		
Семестр		
4-й		
Лекції		
20 год.		
Практичні, семінарські		
20 год.		
Лабораторні		
–		
Самостійна робота		
48 год.		
Консультації		
2		
Загальна кількість годин – 90	Вид контролю:	
	залік	

Мета і завдання дисципліни

Навчальна дисципліна «Вступ до права ЄС» входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки).

Метою вивчення навчальної дисципліни «Вступ до права ЄС» є опанування студентами знань про загальні закономірності виникнення й розвитку ЄС, його права та інститутів, а також їхня структурно-функціональна сутність.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

ЗК 15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

СК 4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК 6. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення дисципліни є опанування дисциплін: історія держави і права зарубіжних країн, конституційне право, державне право зарубіжних країн

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин

ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

4. Критерії оцінювання результатів навчання
Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Оцінка «відмінно» ставиться, коли студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.
82 – 89	Оцінка «добре» ставиться, коли студент має гнучкі знання в межах навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
74 – 81	Оцінка «добре» ставиться, коли студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.
64 – 73	Оцінка «задовільно» ставиться, коли студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
60 – 63	Оцінка «задовільно» ставиться, коли у студента відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.
35 – 59	Оцінка «незадовільно» ставиться, коли студент не логічно та не зрозуміло відтворює навчальний матеріал.
1 – 34	Оцінка «незадовільно» ставиться, коли студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

Розподіл балів

Поточний контроль											Разом	Заг. сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	75	100
Поточний контроль												
6	7	7	7	6	7	7	7	7	7	7		
Контроль самостійної роботи												
2	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	25	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість **перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти** відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

4.1 Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, роботи на практичних заняттях, виконання тестових завдань, та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **75 балів:** робота на *практичних* заняттях – підготовка доповідей, усні відповіді, участь в обговоренні питань / дискусіях, виконання практичних індивідуальних завдань, виконання тестових завдань, розв’язання задач.

- **25 балів:** контроль *самостійної роботи* – підготовка до семінарів та опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашніх завдань, підготування рефератів тощо.

Разом – **100 балів**

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни можуть бути:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов’язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Відрізняється глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Вступ до права ЄС» складається з п’яти розділів.

Розділ 1. Компетенція, інститути та основні етапи формування Європейських Співтовариств і Європейського Союзу

Тема 1. Європейський союз: склад, територія, населення. Держави-члени ЄС: коротка характеристика

Тема 2. Основні етапи формування Європейських Співтовариств і ЄС

Поняття та принципи права Європейського Союзу	10	2	2	-	6					
Тема 4. Джерела та система права Європейського Союзу	6	2	2	-	6					
Розділ 3. Права людини та їх захист в Європейському Союзі										
Тема 5. Права людини в Європейському Союзі	8	2	2	-	6					
Тема 6. Захист прав людини в Європейському Союзі	8	2	2	-	6					
Розділ 4. Судова система Європейського Союзу та Європейський суд з прав людини										
Тема 7. Судова система Європейського Союзу	8	2	2	-	4					
Тема 8. Європейський суд з прав людини	8	2	2	-	4					
Розділ 5. Особливості гармонізації законодавства України до законодавства ЄС										
Тема 9. Правове регулювання співробітництва України та ЄС	8	2	2	-	4					
Тема 10. Угода про асоціацію та угода про вільну торгівлю між Україною та ЄС: загальна характеристика	6	2	2	-	4					
Тема 11. Адаптація права України до права Європейського Союзу	10	2	2	2	4					
Усього годин	90	20	20	2	48					

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Базова:

1. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу : підручник / М. Р. Аракелян, М. Д. Василенко; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.» – О. : Фенікс, 2012. – 390 с.
2. Баймуратов М. О. Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами : монографія / М. О. Баймуратов, Ю. С. Хоббі. – Суми : Університет. кн., 2013. – 300 с.
3. Бирюков М.М. Европейское право: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по направлениям подгот. и специальностям «Международ. Отношения» и «Регионоведение» /М.М. Бирюков. – 2 –е изд., доп. – Москва: Омега-Л, 2006. – 128 с.
4. Волошин Ю. О. Конституційно-правове забезпечення європейської міждержавної інтеграції: теоретико-методологічні аспекти : монографія / Ю. О. Волошин. – К. : Логос, 2010. – 428 с.
5. Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. – Х. : Оберіг, 2012. – Вип 1. – 76 с.
6. Європейський Союз: економіка, політика, право : енцикл. слов. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : ВІЩ «Київ. ун-т», 2011. – 368 с.
7. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу : монографія / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування ; за заг. ред. І. В. Яковюка. – К. : Ред. журн. «Право України»; Х. : Право, 2013. – Вип. 14. – 208 с.
8. Кашкин С.Ю. Введение в право Европейского Союза. Учебное пособие. М: Изд-во Эксмо, 2005. – 368 с.
9. Кернз, В. Вступ до права Європейського Союзу: Навчальний посібник: Пер. з англ. = Introduction to European Union Law /В. Кернз. – Київ: Знання, 2002. – 381 с.
10. Консолідовані версії договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) : хрестоматія / упоряд. Б. В. Бабіна. – О. : Фенікс, 2012. – 294 с.
11. Кордон М. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. / М. В. Кордон. – 2-ге вид. – К. : Центр учб. л-ри, 2010. – 172 с.
12. Основи права Європейського Союзу : нормат. матеріали (із змінами, внесеними Лісабон. договором) / за заг. ред. М. В. Буроменського. – Х. : ФІНН, 2010. – 392 с.

13. Петров Р. А. Транспозиция «acquis» Европейского Союза в правовые системы третьих стран : монография / Р. А. Петров. – К. : Истина, 2011. – 384 с.
14. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. В. І. Муравйова. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 704 с.
15. Право Европейского Союза: учебник для вузов / под. ред. С.Ю. Кашкина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство Юрайт; ИД Юрайт, 2010. – 1119 с.
16. Штрайнци Р. Європейське право /Перекл. з нім. Катерина Котюк; наук. Ред. укр. вид. Михайло Микісвич. – Львів: Астролябія, 2009. – 480 с.
17. Топорнин Б. Н. Европейское право. М.: Юристь, 2001. – 456 с.
18. Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз : монографія / І. В. Яковюк ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х. : Право, 2013. – 760 с.

Допоміжна:

1. Абдуллаєв Р. Генеза та сучасний стан правового регулювання інституту санкцій у праві Європейського Союзу // Юридичний вісник. – 2018. – № 1. – С. 98-102.
2. Божко В. М. Порівняльно-правовий аналіз особливостей проходження публічної служби в Україні та Європейському Союзі // Приватне та публічне право. – 2017. – № 3. – С. 84-90.
3. Булижин І. В. Правове регулювання процедур банкрутства у країнах Європейського Союзу // Приватне та публічне право. – 2017. – № 4. – С. 44-48.
4. Губанов О. О. Правова доктрина як елемент правової системи Європейського Союзу: її місце та зв'язок з іншими елементами // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. – 2015. – Вип. 4 (1). – С. 24-28.
5. Добрянський С. До характеристики юридичного гарантування прав людини у Європейському Союзі // Вісник Львівського університету. Серія : Міжнародні відносини. – 2016. – Вип. 38. – С. 233–245.
6. Овечкіна О. С. Гармонізація національного законодавства із правом Європейського союзу у сфері інтелектуальної власності // Право.ua. – 2017. – № 2. – С. 35-41.
7. Серєда Т. Конституційно-правові основи інтеграції законодавства України до законодавства Європейського Союзу // Юридична Україна. – 2017. – № 4. – С. 4-11.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. europa.eu – офіційний інтернет-портал Європейського Союзу

2. <https://eur-lex.europa.eu/> EUR-Lex – Онлайн доступ до законодавства Європейського Союзу
3. <https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html> – Договори Європейського Союзу
4. https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk – Представництво Європейського Союзу в Україні
5. <http://rada.gov.ua> – інформаційний сервер Верховної Ради України